

Auðlindarenta

Byggt á erindi fluttu á málþingi um auðlindir Íslands í apríl 2015
indridih.com

Indriði H. Þorláksson hagfræðingur

Málfundur Pirata um umhverfismál

14. janúar 2016

Náttúruauðlindir, afmörkun efnis

- ❖ **Víðtækt hugtak**
 - ❖ Notagildi og fegurð
 - ❖ Fénýtanleiki
- ❖ **Nýting**
 - ❖ Hefðbundinn smárekstur
 - ❖ Stórfelldur atvinnurekstur

Renta

- * Tekjur af starfsemi; sölutekjur
- * Nettótekjur; sölutekjur mínus kostnaður
- * Virðisauki
- * Þáttatekjur; vinna, fjármagn, auðlind
- * Renta

Hvenær myndast renta?

- ❖ Takmarkaður aðgangur
 - ❖ Náttúrulegar takmarkanir
 - ❖ Aðgangsstýring
- ❖ Einokun, fákeppni, einkaleyfi
- ❖ Markaðsverð og renta
- ❖ Rentan er breytileg eftir verðlagi á markaði

Fénnýttar auðlindir í “þjóðareign”

- ❖ Orkuauðlindir, fallvötn og jarðhiti
 - ❖ Til upphitunar
 - ❖ Raforkuframleiðsla
 - ❖ Til almennrar notkunar
 - ❖ Til stóriðju
- ❖ Fiskveiðiauðlindin
- ❖ “Náttúrufegurð”

Jarðhiti til hitunar o.fl.

- ❖ Jarðvarmi til húshitunar
- ❖ Seld á kostnaðarverði?
- ❖ Hluti af opinberri þjónustu
- ❖ Mismunur á staðgönguvöru (gasolíu)
- ❖ Orkustofnun 2009: 67 mrd.kr.

Raforka til almennra nota

- ❖ Raforkuframleiðsla LV um 13.000 GWst
 - ❖ Sala til almennra nota um 15 % eða tæplega 2.000 GWst
 - ❖ Meðalmarkaðsverð í Evrópu 57- 66 $\text{€}/\text{MWst}$ = 7.500 -8.500 ISK/MWst
 - ❖ Meðalheildsöluverð 4.000 ISK/MWst
 - ❖ Mismunur miðað við 75% af meðalmarkaðsverði í Evrópu 1.600 - 2.400 ISK /MWst
 - ❖ Áætluð auðlindarenta 3 - 5 mrd. kr.

Raforka til stórnotenda

- ❖ Raforkuframleiðsla LV um 13.000 GWst
- ❖ Sala til stórnotenda um 85 % eða rúmhl. 11.000 GWst
- ❖ Meðalmarkaðsverð í Evrópu 57- 66 $\text{¢}/\text{MWst}$
- ❖ Meðalverð LV til iðnaðar 26 $\text{¢}/\text{MWst}$
- ❖ Missmunur miðað við 70% af meðalmarkaðsverði í Evrópu 14 - 20 $\text{¢}/\text{MWst}$
- ❖ Áætluð auðlindarenta 20 - 28 mrd. kr.

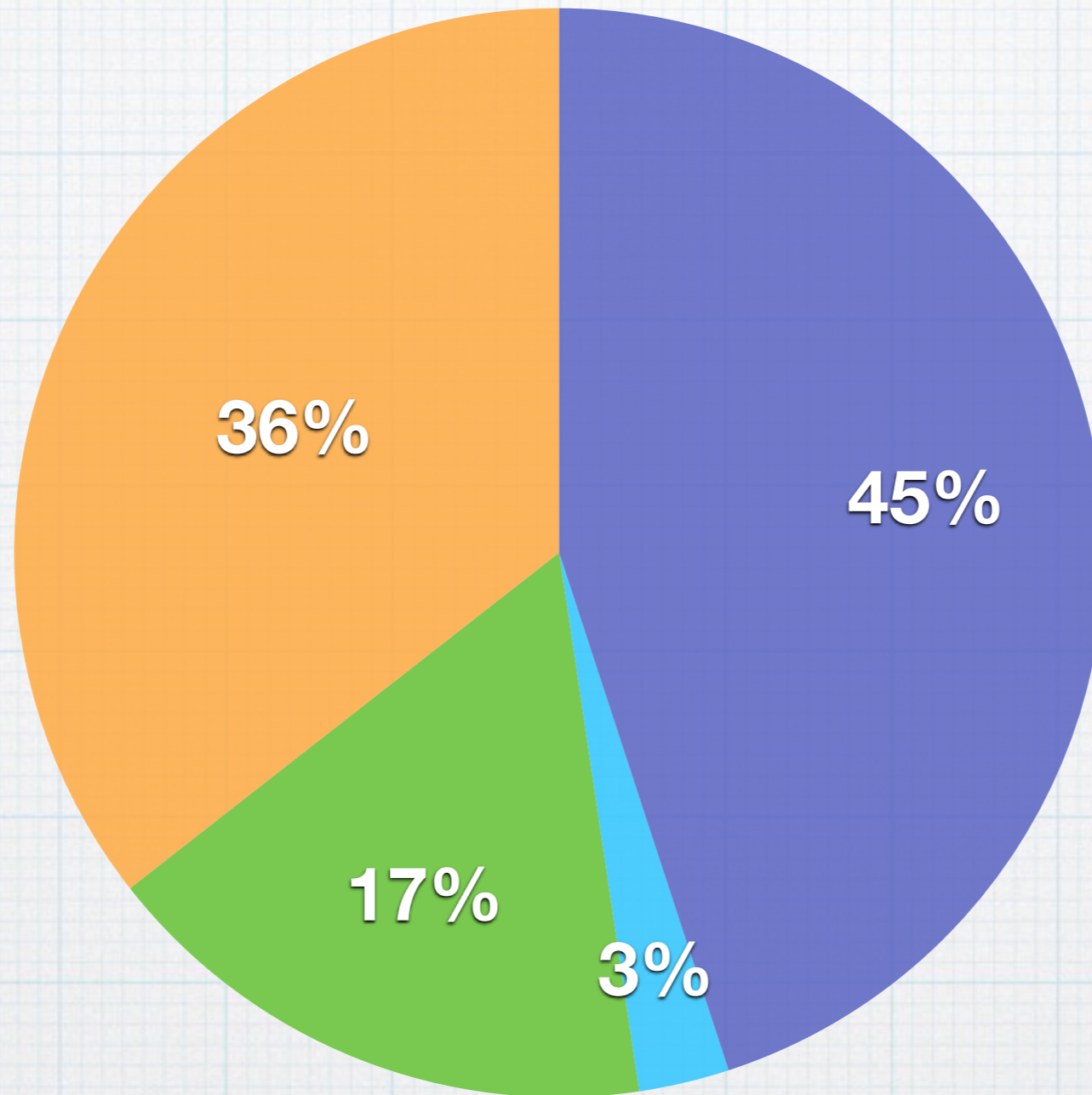
Fiskveiðiauðlindin

- ❖ Söluverðmæti sjávarafurða 2013 um 271 mrd. kr.
- ❖ Laun og kostnaður (án veiðigjalda) annar en fjármagnskostnaður þ.m.t. afskriftir um 188 mrd. kr.
- ❖ EBITDA (án veiðigjalda) 83 mrd. kr.
- ❖ Reiknaður fjármagnskostnaður max 30 mrd. kr.
- ❖ Auðlindarenta 53 mrd. kr.

Auðlindarentan

- ❖ Jarðvarmi til hitunar um 67 mrd. kr.
- ❖ Rafmagn til almennrar sölu um 4 mrd. kr.
- ❖ Rafmagn til stóriðju um 25 mrd. kr.
- ❖ Fiskveiðar um 53 mrd. kr.
- ❖ Samtals auðlindarenta um 149 mrd. kr.

Auðlindarenta %

● Jarðvarmahitun

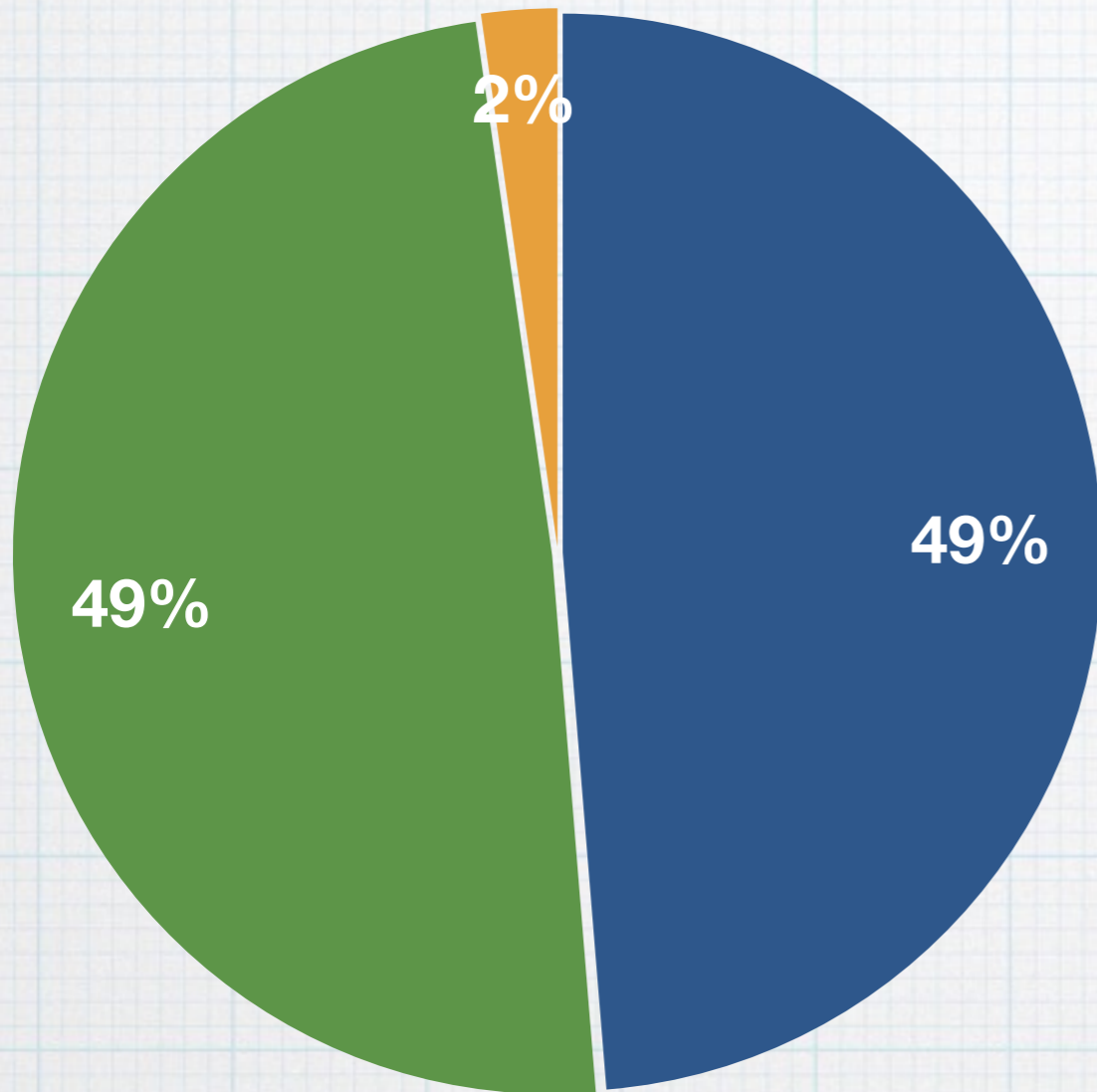
● Rafmagn almenn notkun

● Rafmagn stóriðja

● Fiskveiðar

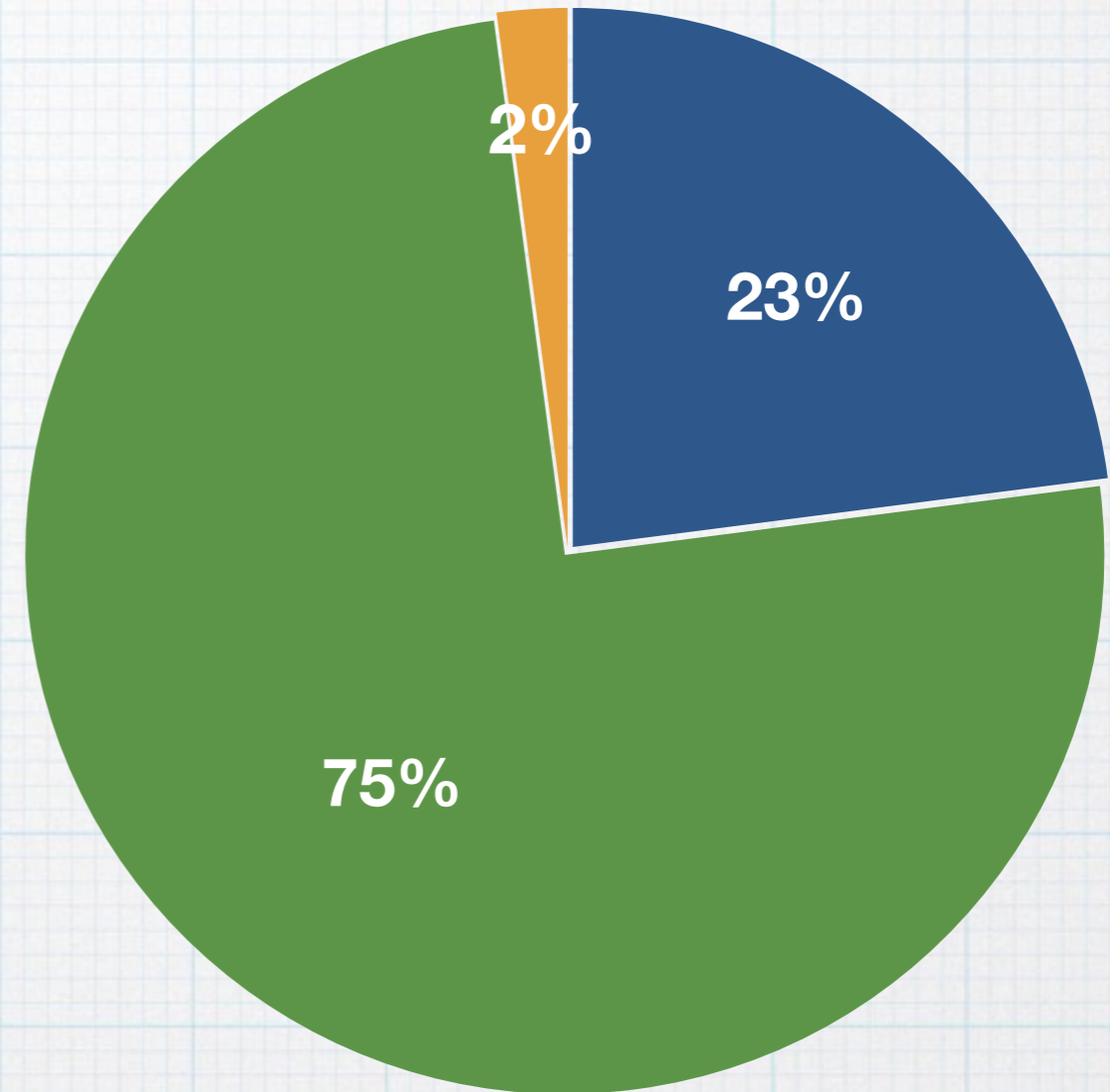
Auðlindarentan

Sjávarútvegur

- Launagreiðslur og launatengdar greiðslur
- EBIDTA (Framlegð til eigenda)
- Veisigj (framlag vegna auðlindar)

Áliðjuver

- Launagreiðslur og launatengdar greiðslur
- EBIDTA (Framlegð til eigenda)
- Rafgorkusk (framlag vegna auðlindar)

Virðisauki í auðlindanýtingu

Af hverju skilar rentan sér ekki?

- ❖ Orkusalan til stóriðju, rentan framseld iðjuverunum
 - ❖ Of lágt verð í upphafi
 - ❖ Tenging við álverð
 - ❖ ívilnandi skattareglur, afskriftir o.fl.
 - ❖ Engir orkuskattar
 - ❖ Lækkun tekjuskatthlutfallsins
 - ❖ Engar hömlur á fjárhagsleg samskipti innan eigandasamsteypu
 - ❖ Þjónustugreiðslur, tækniástoð, sölupóknanir o.fl.
 - ❖ Vaxtagreiðslur án takmarkana
 - ❖ Milliverðlagning

Af hverju skilar rentan sér ekki?

- ❖ Fiskveiðar, rentan afhent útgerðunum
 - ❖ Ókeypis úthlutun aflaheimilda
 - ❖ Málamyndaveiðigjöld
 - ❖ ívilnandi skattareglur, afskriftir o.fl.
 - ❖ Lækkun tekjuskatthlutfallsins
- ❖ Engar hömlur á fjárhagsleg samskipti innan eigandasamsteypu
 - ❖ Vaxtagreiðslur mögulegar án takmarkana
 - ❖ Milliverðlagning möguleg

Úrræði og gagnráðstafanir

- * Tekjutengdir skattar
 - * Ná ekki nema að hluta til rentunnar
 - * Undanskotsleiðir margar
- * Uppboð nýtingarheimilda
- * Rentuskattar
 - * Veiðigjöld
 - * Orkuskattur

Hagsmunagæsla og áróður

- * Stórútgærðirnar og SFS (áður LIÚ)
- * Blaðaútgærð, þingmannafylgd
- * Álfyrirtækin, SA, SI og VÍ
- * Áróðursdeildir og talsmenn

Blekkingsatal

- * Stórar tölur: Það munar nú um minna!
- * % af útflutningi
- * % af VLF en ekki af VpF
- * Væntanlegur arður af LV og skuldlaus eign
- * Klasakenningar